

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Jaroslavy Chaloupkové a soudkyň JUDr. Jitky Denemarkové a JUDr. Aleny Svátkové v právní věci žalobce: **Martin K.**, bytem xxx, xxx, právně zast. JUDr. Zuzanou Špitálskou, advokátkou se sídlem v Praze 5, Plzeňská 4, proti žalovaným: **1) UNIKOM, a. s.**, se sídlem v Kutné Hoře, Hrnčířská 193, **2) Česká pojišťovna, a. s.**, se sídlem v Praze 1, Spálená 75/16, pro náhradu škody na zdraví, o odvolání žalobce a druhého žalovaného proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 22. 10. 2007 č. j. 20 C 196/2006 - 37,

t a k t o :

Rozsudek soudu I. stupně se v odvoláním napadeném rozsahu **m ě n í** tak, že žalovaní jsou povinni zaplatit žalobci společně a nerozdílně 2,436.280,- Kč s 9,5% úroky z částky 934.980,- Kč od 1. 7. 2007 do 30. 6. 2007, s 9,5% úroky z částky 934.980,- Kč od 1. 7. 2007 do 31. 12. 2007 a s 9,5% úroky z 934.980,- Kč od 1. 1. 2008 do 30. 6. 2008, a dále od 1. 1. 2008 až do zaplacení s úroky z prodlení ve výši repo sazby stanovené Českou národní bankou k prvnímu dni kalendářního pololetí, v němž prodlení žalovaných trvá, zvýšené o 7 procentních bodů. Dále se **m ě n í** tak, že žaloba ohledně částky 753.985,- Kč se **z a m í t á**.

V části vyhovujícího výroku (I.) ohledně plnění z titulu náhrady za ztrátu na výdělku (226.823,- Kč s příslušenstvím a placení částky ve výši 6.727,- Kč měsíčně počínaje dnem 1. 12. 2006) a ve výročí o nákladech řízení mezi žalovanými navzájem a povinnosti žalovaných zaplatit soudní poplatek se rozsudek soudu I. stupně **z r u š u j e** a v tomto rozsahu se věc vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í

Rozsudkem ze dne 22. 10. 2007 soud I. stupně rozhodl o nárocích žalobce, které tento uplatnil ve vztahu k oběma žalovaným z titulu náhrady škody na zdraví, která mu vznikla při dopravní nehodě dne 10. 4. 2004, kdy mu byla amputována část levé dolní končetiny pod kolenem. Dopravní nehodu způsobil Milan K., který řídil motorové vozidlo, jež bylo ve vlastnictví prvního žalovaného. Žalobce žalobou uplatnil nároky týkající se doplacení úhrady bolestného, neboť žalovaný mu hradil pouze 50 procent z této položky, dále se domáhal náhrady za ztížení společenského uplatnění (dále jen ZSU) podle znaleckých posudků MUDr. Kolaříka a MUDr. Markupové. Soud I. stupně provedl obsáhlé dokazování týkající se uplatněných nároků, a poté shledal, že žalobce má podle ust. § 444 odst. 1 obč. zák. nárok na plnou výši základního bodového ohodnocení bolestného i ZSU podle vyhlášky č. 440/2001 Sb. a žalobci přiznal doplatek na bolestném ve výši 337.080,- Kč, což je rozdíl mezi přiznaným plněním ve výši 633.600,- Kč za 5.280 bodů a uhrazené částky 296.520,- Kč; za ZSU mu přiznal částku 340.800,- Kč, což odpovídá rozdílu mezi 499.200,- Kč za přiznaných 4.160 bodů a uhrazené částky ve výši 158.400,- Kč. Shledal, že žalobci náleží i náhrada za vypracování znaleckých posudků ve výši 11.046,50 Kč a za škodu na věcech ve výši 23.468,- Kč; vše v plném rozsahu, neboť žalovaným uplatněnou námitku 50-ti procentního zavinění žalobce na vzniku škody neshledal důvodnou, rovněž mu přiznal i částku 10.795,- Kč za náklady spojené s cestovným do zdravotního zařízení. Námitku promlčení neshledal důvodnou a v této souvislosti odkázal na judikaturu soudů, zejména na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 25 Cdo 1277/2003 vztahující se k odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla podle ust. § 9 zák. č. 168/1999 Sb. Soud I. stupně žalobci přiznal i ztrátu na výděлку podle ust. § 445 a násl. obč. zák. Žalobce sice v době úrazu nepracoval, ale prokazatelně měl do zaměstnání nastoupit, což se v důsledku nehody nestalo. Žalobci tak náleží náhrada za ztrátu na výděлку po dobu pracovní neschopnosti, tj. od 1. 5. do 23. 12. 2004 ve výši 75.372,- Kč, neboť žalobce by dosahoval výděлку 12.000,- Kč měsíčně, v rozhodném období by si tak vydělal 93.384,- Kč, přičemž mu byly vyplaceny nemocenské dávky ve výši 18.012,- Kč. Po skončení pracovní neschopnosti náleží žalobci podle ust. § 446 obč. zák. náhrada za ztrátu na výděлку po skončení pracovní neschopnosti a vzhledem k plnému invalidnímu důchodu, který mu byl přiznán od 24. 12. 2004 ve výši 5.946,- Kč, pak jeho ztráta na výděлку do konce tohoto měsíce činí 1.770,- Kč. Od 1. 1. 2005 činil invalidní důchod žalobce 6.287,- Kč a od ledna 2006 činil 6.553,- Kč, proto za období od 1. 1. 2005 do 31. 1. 2005 činí ztráta na výděлку 5.713,- Kč a za období od 1. 2. 2005 do 31. 12. 2005 činí 69.971,- Kč a od 1. 1. do 31. 11. 2006 činí tato ztráta 73.997,- Kč. Ztráta na výděлку po skončení pracovní neschopnosti od 24. 12. 2004 do 30. 11. 2006 činí 151.451,- Kč a od 1. 12. 2006 byla žalobci přiznána měsíční renta ve výši 6.727,- Kč.

Žalobce požadoval zvýšení ZSU podle ust. § 7 odst. 3 vyhl. č. 440/2001 Sb. (dále jen vyhláška), soud I. stupně zvýšil tuto položku o čtyřnásobek základního bodového ohodnocení, čemuž odpovídá částka 1,996.800,- Kč, celkem mu tak náleží pětinašobek základního bodového ohodnocení. Své rozhodnutí ohledně této položky odůvodnil tím, že vzhledem ke zranění žalobce (amputace části levé nohy pod kolenem), věku žalobce, jeho možností v budoucím životě, které jsou dané jak lokalitou bydlení (malá obec - neexistence podprahových zařízení, špatná dopravní dostupnost s okolím), tak jeho vzděláním, je třeba přiznat násobek základního ohodnocení ZSU podle ust. § 7 odst. 3 vyhl. č. 440/2001 Sb. Pracovně je další uplatnění žalobce velmi ztíženo, neboť jej jeho vzdělání předurčuje

k manuální práci, kterou vzhledem k postižení může vykonávat v omezeném rozsahu. Bydlí v malé obci, obtížně dostupné k velkému městu, pracovní uplatnění je v okolí obecně méně dostupné. Ohledně posouzení duševních poruch soud konstatuje, že výslech žalobce byl vzácně autentický, zjevně odpovídající reakci mladého muže, jež není ochoten přiznat svou újmu na veřejnosti. Takovouto autenticitu je třeba „ocení“ v tom, že nelze poté takovéto tvrzení hodnotit k újmě žalobce bez zařazení do kontextu dalších skutečností, zejména tvrzení matky a závěrů znaleckých posudků. Pro spory o náhradu škody na zdraví z odpovědnosti provozu vozidel vůči pojišťovně je typické, že účastníci tvrdí příliš intenzivně, jaké byly jejich předchozí zájmy a jejich vnitřní utrpení. Kromě zjevných excesů je nepříhodné provádět podrobné dokazování k zjišťování předchozího života poškozeného. Ve většině případů poškození vedli obyčejný život, nebyli vrcholovými sportovci, umělci, politiky, ale přesto žili svůj život, který již nadále není takový. I „průměrný“ život je hoden finančního zadostiučinění, pokud jeho běžný chod byl nevratně narušen. Určit cenu snížení kvality života je velice obtížná otázka, zjevně nemůže být nikdy zákonem uspokojivě vyřešena, zákon vždy bude jen pomocným návodem. Takovýmto návodem je bodové ohodnocení dle vyhlášky. Finanční plnění dle vyhlášky nemá být jakousi „výhrou v loterii“, zároveň nemůže nikdy nahradit, co již bylo nenávratně ztraceno, ale má být takovým plněním, jež se pokusí zmírnit vzniklou újmu, dorovnat ztracenou kvalitu života. Je poté na poškozeném, jak dané možnosti využije, zda pro momentální užitek nebo investici do sebe samého pro další život. Rovněž přiznal žalobci příslušenství z nároků, které mu byly přiznány z titulu bolestného, ztížení společenského uplatnění a náhrady za ztrátu na výdělku. Při rozhodování o nákladech řízení soud vycházel z ust. § 142 odst. 3 o. s. ř. a přiznal žalobci náhradu nákladů řízení, v němž bylo rozhodnuto na základě znaleckých posudků a jejich výši určil podle ust. § 3 odst. 1, § 2 a § 17 vyhl. č. 484/2000 Sb. a vyhl. č. 177/1996 Sb. Výrok o povinnosti žalovaných zaplatit soudní poplatek učinil podle ust. § 2 odst. 3 zákona o soudních poplatcích.

Proti rozsudku podali odvolání žalobce a druhý žalovaný (dále jen žalovaný).

Odvolání žalobce směřovalo proti výroku, kterým byla jeho žaloba zamítnuta o částku 488.153,50 Kč a proti výroku o nákladech řízení. Uvedl, že požadoval čtyřnásobek náhrady za ZSU podle ust. § 7 odst. 3 vyhl. č. 440/2001 Sb., a dále základní bodové ohodnocení náhrady ZSU ve výši 499.200,- Kč, což mu soud nepřiznal a navíc od této částky odečetl náklady, které žalobce vynaložil v souvislosti se znaleckými posudky, proto navrhl, aby odvolací soud rozhodnutí soudu I. stupně v tomto rozsahu změnil a plnění v jím požadované části mu přiznal. Uvedl, že požadoval čtyřnásobek ZSU s tím, aby bylo vycházeno ze základního bodového ohodnocení zvýšeného o 50 procent. Úvahu soudu, na podkladě které o této položce rozhodl, nepovažoval za správnou a podle žalobce by bylo namíste k tomuto připočítat hodnocení znalců včetně zvýšení podle ust. § 6 odst. 1 písm. c) vyhlášky, proto by bodové ohodnocení činilo nikoliv 5-ti násobek, ale 5,5 násobek. Dále uvedl, že požadoval úhradu nákladů, které vynaložil v souvislosti se znaleckými posudky, a ty požadoval v rámci nákladů řízení, soud však o nich rozhodl v rámci rozhodnutí o věci samé. Z tohoto dovodil, že mu měla být přiznána částka 499.200,- Kč a částka za znalečné by měla být zohledněna v rámci nákladů řízení.

Odvolání žalovaného směřovalo, jak tento upřesnil při odvolacím jednání dne 19. 3. 2008, proti vyhovujícímu výroku rozsudku soudu I. stupně ohledně bolestného, jež bylo žalobci přiznáno, a to co do částky 40.560,- Kč, ohledně přiznaného ZSU co do částky 182.380,- Kč podle posudku MUDr. Kolaříka, co do částky 1.996.800,- Kč jako náhrady ZSU podle ust. § 7 odst. 3 vyhlášky, dále proti přiznání plnění z titulu náhrady za ztrátu na výdělku a konečně proti přiznání náhrady za znalecký posudek MUDr. Markupové ve výši 7.500,- Kč.

Předmětem odvolacího řízení tak nebylo plnění týkající se náhrad na věcné škodě nákladů spojených s péčí o zdravotně postiženou osobu, jakož i s cestou do zdravotnických zařízení, neboť žalovaný akceptoval a uznal právní základ nároku v rozsahu 100 procent. Avšak nesouhlasil s plněním, které bylo žalobci přiznáno z titulu znalečného pro MUDr. Markupovou ve výši 7.500,- Kč. Dovodil, že zvýšení ZSU o 50 procent podle ust. § 6 odst. 1 písm. c) vyhlášky dostatečně zohledňuje rozsah jednotlivých omezení a uplatnění v životě žalobce i s přihlédnutím k jeho věkové kategorii a že v řízení nebyla prokázána hlediska hodná mimořádného zřetele, jež by opodstatňovala další zvýšení.

Žalovaný zejména nesouhlasil s přiznanou náhradou za ztrátu na výdělku po dobu pracovní neschopnosti žalobce i po jejím skončení, a to proto, že žalobce nepracoval v rozhodném období před úrazem a žalovaný nepovažoval za prokazané, že by žalobce skutečně nastoupil u svědka V., soukromě hospodářícího rolníka. Žalovaný vycházel z jeho výpovědi před soudem, kde uvedl, že žalobce chtěl přijmout po odchodu jiného pracovníka, pak uvedl, že tento pracovník u něj ještě nějakou dobu pracoval a nyní uvedl, že omezuje živočišnou výrobu z důvodu nerentability a vysokých nákladů. V dopise z 10. 4. 2006 uvedl, že živočišnou výrobu neprovozuje a dále po úrazu žalobce ještě uvedl, že dalšího pracovníka nesehnal a že mu vypomáhal bratr nebo práci zastával sám. Podle žalovaného s jistotou nebyl prokázán vznik pracovního poměru i jeho další trvání do budoucna včetně dosažení předpokládaného výdělku, a proto nebylo důvodné přiznání náhrady, jak učinil soud I. stupně. Rovněž zpochybňoval i solidaritu žalovaných, z nichž každý má plnit z jiného právního titulu. Navrhl, aby rozsudek soudu I. stupně byl zrušen v napadených částech a vrácen v tomto rozsahu soudu I. stupně k dalšímu řízení.

Odvolací soud podle ust. § 212 a § 212a odst. 1 o. s. ř. z podnětu odvolání účastníků a v jejich mezích přezkoumal odvoláním napadený rozsudek soudu I. stupně.

Vzhledem k odvolání žalovaného a jeho rozsahu zůstalo odvoláním nenapadeno plnění, které bylo žalobci přiznáno z titulu bolestného ve výši 296.520,- Kč a z titulu ZSU 158.420,- Kč a věcné škody a náhrady nákladů za léčení a cestovné 23.468,- Kč a za znalecký posudek MUDr. Kolaříka 3.547,- Kč, celkem 481.955,- Kč.

Odvolací soud shledal důvodným odvolání žalovaného proti části vyhovujícího výroku, jež se vztahovala k plnění za ztrátu na výdělku jak po dobu pracovní neschopnosti, tak i po jejím skončení, a k placení renty. Proto odvolací soud rozsudek soudu I. stupně v rozsahu přiznaných 266.823,- Kč a placení renty od 1. 12. 2006 ve výši 6.727,- Kč zrušil a v tomto rozsahu věc vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení (ust. § 219a odst. 1 písm. a/ a § 221 odst. 1 písm. a/ o. s. ř.). Odvolací soud přihlédl k odvolacím námitkám žalovaného, neboť je považoval za opodstatněné. Soud I. stupně při svém rozhodování o této položce vycházel z údajů svědka V. i žalobce, resp. i jeho matky. Avšak i podle odvolacího soudu to, co uvedli, nedávalo spolehlivý podklad pro rozhodnutí soudu a dokazování v tomto ohledu bylo neúplné. Navíc nelze odhlédnout od námítky žalovaného, že tento soukromě hospodářící rolník skončil s činností, v níž měl být zaměstnán žalobce. Soud rozhoduje za stavu, který je tu v době rozhodování a tato námitka je takového rázu, že ji nelze přehlédnout bez dalšího, a je na soudu I. stupně, aby se jí zabýval v dalším řízení. I podle odvolacího soudu výpověď tohoto svědka nedává spolehlivý podklad pro závěr, že v řízení bylo doloženo, že lze důvodně předpokládat, že by byl žalobce trvale zaměstnán od 1. 5. 2004. Odvolací soud v tomto směru nesdílí závěry soudu I. stupně, na podkladě kterých o této položce rozhodl. Jeho závěry týkající se i výše plnění postrádají skutkové opodstatnění a podle

odvolacího soudu ani výpověď svědka V. takové podklady k těmto závěrům nedala. Proto je na soudu I. stupně, aby v dalším řízení se touto problematikou blíže zabýval, znovu vyslechl svědka V. podle odvolacích námitek žalovaného o charakteru jeho hospodaření v souvislosti s činností žalobce; zda jej přihlásil k sociálnímu či zdravotnímu pojištění, jaké vyplácel mzdy ostatním pracovníkům. K posouzení by nebylo na škodu vyžádat zprávu od Úřadu práce, kde byl žalobce evidován, jak sám uvedl ve své výpovědi, ohledně případných nabídek zaměstnání či případné vyplácení podpory. Rovněž je třeba přihlídnout i k současným poměrům, za kterých by žalobce mohl u svědka pracovat v případě, že by nedošlo ke škodní události.

Odvolací soud shledal nárok žalobce na plnění v souvislosti se znaleckým posudkem MUDr. Markupové za opodstatněný, proto i plnění v této výši žalobci přiznal, neboť i tento posudek sloužil oběma soudům jako podklad pro jejich rozhodnutí ohledně výše plnění přiznaného žalobci. Nepřihlédl k odvolacímu návrhu žalobce, který požadoval, aby toto znalečné bylo přiznáno v rámci nákladů řízení a částka 11.046,50 Kč, která byla přiznána za znalečné, byla započtena na ZSU. Se zřetelem k rozsahu odvolání žalovaného byla částka 7.500,- Kč za znalecký posudek MUDr. Markupové byla započtena i odvolacím soudem do celkové výše plnění, jež bylo žalobci přiznáno.

Odvolací soud při rozhodování ohledně úhrady bolestného a náhrady za ZSU vycházel ze skutkových zjištění soudu I. stupně, která byla podkladem i pro jeho rozhodnutí.

Souhlasí s rozhodnutím soudu I. stupně ohledně výše úhrady bolestného i v rozsahu odvoláním napadeného plnění, tj. částky 40.560,- Kč s příslušenstvím. I podle odvolacího soudu v daném případě byly podmínky pro to, aby tato částka stanovená znalcem byla žalobci v souvislosti s touto položkou přiznána.

I v případě ZSU odvolací soud souhlasil se závěry soudu I. stupně, z nichž při svém rozhodování o této problematice vycházel, a které jej vedly k přiznání odvoláním napadené částky žalovaným ve výši 182.380,- Kč s příslušenstvím. Pro takové rozhodnutí byl podklad ve znaleckých posudcích a hlediscích, z nichž znalci vycházeli. Proto i ohledně tohoto plnění shledal rozhodnutí soudu I. stupně správným.

Při přezkoumání rozhodnutí soudu I. stupně ohledně mimořádného zvýšení náhrady ZSU podle ust. § 7 odst. 3 vyhlášky odvolací soud přihlédl jak k údajům žalobce, které uváděl na podporu přiznání této položky, tak i k odůvodnění soudu I. stupně, kterými vystihl v případě žalobce důvody hodné mimořádného zřetele.

Podle ust. § 7 odst. 1 a 3 vyhlášky výše odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění se stanoví na základě bodového ohodnocení stanoveného v lékařském posudku a ve zvlášť výjimečných případech hodných mimořádného zřetele může soud výši odškodnění stanovenou podle této vyhlášky přiměřeně zvýšit.

V případě žalobce byly podmínky pro přiznání zvýšení splněny a i odvolací soud v tomto ohledu akceptoval důvody, které uváděl žalobce i soud I. stupně; pro stručnost svého odůvodnění na ně odkazuje a bylo by zbytečné, aby je ve svém rozhodnutí dále rozváděl, zvláště, když s nimi souhlasí. Škodní událost a její následky zasáhly do života žalobce takovým způsobem, že jde o případ hodný mimořádného zřetele, kdy lze výši odškodnění podle ust. § 7 odst. 3 vyhlášky zvýšit.

Při rozhodování o tomto zvýšení odvolací soud vycházel z lékařských posudků, ale nevolil způsob výpočtu násobku bodového ohodnocení, ale volnou úvahu stanovil výši, která závěrům těchto posudků odpovídala, a to částkou 1,731.008,- Kč, kteroužto považoval za adekvátní případu žalobce, jakož i hlediskům uvedeným v ust. § 7 odst. 3 vyhlášky i ve vztahu k ust. § 6 odst. 1 písm. c) této vyhlášky. Odvolací soud též přihlédl k tomu, že žalovaný plnil v souvislosti s úhradou ZSU mimosoudně.

Odvolací soud neshledal námitku žalovaného ohledně solidárního plnění žalovaných opodstatněnou vzhledem k charakteru nároku, který žalobce vůči nim uplatnil, a jejich vzájemnému vztahu vyplývajícího z pojištění. Ostatně, tato problematika byla již řešena i judikaturou Nejvyššího soudu ČR.

Rekapitulace výpočtu plnění, o kterém rozhodoval odvolací soud, je tato: Žalobce se domáhal částky v celkové výši 3,424.171,- Kč, ohledně částky 481.915,- Kč zůstal rozsudek nedotčen, ohledně částky 226.823,- Kč, náhrady za ztrátu na výdělku a rentě s tím související byl zrušen a v tomto rozsahu byla věc vrácena soudu I. stupně k dalšímu řízení.

Předmětem odvolacího řízení byla posléze částka 2,304.400,- Kč, z této částky bylo žalobci přiznáno 230.440,- Kč s příslušenstvím, odvoláním napadená část úhrady na bolestném - 40.560,- Kč, náhrada za ZSU 182.380,- Kč a částka 7.500,- Kč za znalecký posudek MUDr. Markupové. Na mimořádném zvýšení ZSU podle ust. § 7 odst. 3 vyhlášky bylo žalobci přiznáno 1,731.008,- Kč. Ohledně částky 753.985,- Kč byl rozsudek soudu I. stupně změněn tak, že žaloba byla v této části zamítnuta, neboť v tomto rozsahu z důvodů uvedených výše jí vyhověno nebylo. Rozhodnutí soudu I. stupně co do odvolacím soudem přiznaného plnění bylo správné, takže šlo o rozhodnutí potvrzující, ale vzhledem k přehlednosti rozhodnutí volil formu změny, neboť jen tak mohl vyjádřit srozumitelnost plnění, které žalobci bylo přiznáno a které má žalovaný splnit, a určit rozsah, resp. výši zamítnutého plnění.

Příslušenství se zřetelem k charakteru nároku a prodlení žalovaného ve shodě s rozhodnutím soudu I. stupně odvolací soud přiznal z položek - 337.080,- Kč (bolestné), 590.400,- Kč (ZSU) a 7.500,- Kč za znalecký posudek MUDr. Markupové.

Příslušenství z dalších položek - věcné škody a náhrady spojené s léčením a odměnou znalce MUDr. Kolaříka vzhledem k mezím odvolacího řízení a v souvislosti s tím, že tyto položky odvoláním napadeny nebyly, zůstalo nedotčeno.

Protože odvolací soud nerozhodl konečným rozhodnutím, zrušil i výroky o nákladech řízení mezi účastníky a o povinnosti platit soudní poplatky, neboť rozhodnutí o nich a její výši závisí na takovém rozhodnutí. O těchto nákladech i o poplatkové povinnosti rozhodne soud I. stupně, přičemž přihlédne i k nákladům tohoto odvolacího řízení (ust. § 224 odst. 3 o. s. ř.).

V dalším řízení je soud I. stupně vázán právním názorem odvolacího soudu (ust. § 226 odst. 1 o. s. ř.).

Proti tomuto rozsudku **j e** dovolání přípustné za předpokladu, že dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Dovolání se podává do dvou měsíců ode dne doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně.

V Praze dne 26. března 2008

JUDr. Jaroslava Chaloupková
předsedkyně senátu